

Justitsminister

Mattias Tesfaye
Slotsholmsgade 10
1216 København K

**AMNESTY
INTERNATIONAL**
DANSK AFDELING

Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

T: 3345 6565
F: 3345 6566

København, den 25. maj 2022 www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

Kære Mattias Tesfaye

Tillykke med posten som ny Justitsminister. Vi håber på, at vores gode dialog med dig kan fortsætte på et nyt ressortområde, da retssikkerheden i Danmark og verdenen er et af Amnesty Internationals kerneområder. Jeg vil hermed gerne beskrive nogle af vores primære fokusområder og anbefalinger, som vi meget gerne vil indgå i en videre dialog om.

1) Udflytning af udvisningsdømte udlændinge til Kosovo

[I vores høringssvar](#) har vi beskrevet de problematikker, som vi ser med regeringens lovforslag (L 180) om at ville overføre 300 udvisningsdømte udlændinge til Gjilan fængslet i Kosovo. Amnesty International ser en række problematikker, når det gælder overholdelsen af menneskerettighederne – især når det gælder forbuddet mod tortur, mishandling og nedværdigende behandling, samt retten til privat- og familieliv og ikke-diskriminations-princippet.

Eksempelvis mener vi, at retten til privat- og familieliv vil blive udfordret, da familiemedlemmer eller andre nære relationer ikke i praksis vil have mulighed for at besøge indsatte. Her bør en dansk domstol konkret og individuelt vurdere, om en overførsel til Kosovo vil være i strid med retten til privat- og familieliv.

Yderligere er vi bekymret omkring forholdene i fængslerne i Kosovo. Vi er bekendt med international kritik af fængselsforholdene i Kosovo, herunder fængselsbetjentes overdrevne magtanvendelse over for de indsatte. Det kan blive svært for den danske stat at føre et effektivt tilsyn med det lokale fængselspersonales håndtering af de indsattes rettigheder, også set i lyset af, at det kan blive vanskeligt for danske civilsamfundsaktører at monitorere situationen i fængslerne.

Vores anbefalinger er, at Danmark bør varetage opgaven her i landet med udbygning og forbedringer af de danske fængsler og skabe retssikkerhed for de indsatte. Hvis lovforslaget bliver vedtaget med et flertal, opfordrer vi til, at den danske regering får indhentet erfaringer fra Norge, Belgien og Holland, der afprøvede en lignende model, som måtte opgives efter megen kritik. Hvis loven vedtages, bør den danske regering og myndighederne som minimum løbende evaluere ordningen og opsiges den, hvis der sker brud på de indsattes menneskerettigheder.

2) Masseovervågning/logning og EU-domstolen

I vores [høringsvar](#) har vi beskrevet de problematikker, der har at gøre med den såkaldte logningslov. Vi har givet udtryk for, at det er positivt, at regeringen ændrede lovgivningen, men også bemærket at den nye lovgivning lægger op til videreførelse af en retstilstand, der er kendt ulovlig ved EU-domstolen i 2016, og igen er blevet stærkt udfordret af en ny dom i april 2022.

Vi mener, at en generel og uddifferentieret logning af hele befolkningen er et omfattende og alvorligt indgreb i retten til respekt for privatliv, beskyttelse af personoplysninger samt ytrings- og informationsfriheden. Det går ud over hvad der er strengt nødvendigt eller proportionalt til brug for kriminalitetsbekæmpelse eller beskyttelse af statens sikkerhed og er dermed i strid med internationale menneskerettighedsstandarder.

En afgørelse om at iværksætte logningen skal gøres til genstand for en effektiv prøvelse ved en domstol eller en uafhængig administrativ enhed med henblik på at kontrollere om der faktisk foreligger en alvorlig trussel mod staten. Derfor vil en praksis, der afskærer domstole fra at se klassificeret materiale, som i sagens natur vil være et bærende element for de trusselsvurderinger, der ligger til grund for at iværksætte logningen, være i strid med EU-retten.

Når det kommer til den tidsmæssige udstrækning af logning, anbefaler vi, at der opereres med langt kortere tidsrum, hvor der tages udgangspunkt i uger i stedet for år, og at man opererer med en mulighed for forlængelse i stedet for en mulighed for forkortelse.

3) Udbredelse af samtykke-kultur i retssystemet

I Amnesty er vi meget glade for, at vi i Danmark har fået samtykke skrevet ind i loven om voldtægt. Der er nu sager, hvor gerningspersonen tidligere ville gå fri fra straf, som med den nye lovgivning dømmes som voldtægt. Det er også med glæde, at vi erfarer, at også Grønland arbejder for en samtykkelovgivning. Ligesom det er tilfældet i eksempelvis Danmark er det dog ikke nok blot at ændre loven. Der skal også sættes ind over for de tankegange og fordomme, vi som mennesker kan have. Dette gælder også mennesker i retssystemet.

Med baggrund i Amnestys udredning fra 2022 "Værdighed og bedre retssikkerhed for voldtægtsofre", anbefaler vi, at efteruddannelse om voldtægtsmyter og traumereaktioner gøres obligatorisk for bistandsadvokater, der arbejder med voldtægtssager. Ligeledes anbefaler vi, at samme uddannelsesstilbud bliver en del af efteruddannelsen for forsvarsadvokater og dommer, der ligeså arbejder med voldtægtssager.

Undervisningen skal baseres på dokumenteret viden og ikke på såkaldt "*craft based learning*" og underviser skal gerne være en professionel inden for feltet, som f.eks. traumepsykologer, forskere eller lignende. Overstående anbefalinger vil forebygge voldtægtsmyter i retssystemet og medføre bedre retssikkerhed for voldtægtsofre.

4) Etnisk profilering i politiet

[En rapport fra Institut for Menneskerettigheder](#) viser, at det danske politi oftere sigter og anholder etniske minoriteter sammenlignet med etniske danskere, selvom de er uskyldige. De negative erfaringer med politiet kan for mange skabe en følelse af utryghed, uretfærdighed og modvilje over for politiet. Især medborgere med oprindelse i Mellemøsten og Østafrika fortæller om daglige eller ugentligt gentagende episoder med politiet i forbindelser med sigtelser eller anholdelser, der opleves som nedværdigende eller ydmygende. Det har negative konsekvenser for følelsen af at være ligeværdige medborgere, der har gavn af de samme rettigheder som alle andre i Danmark.

Hvis man tager hensyn til faktorer som gerningstype, antal sigtede i sagen, politikreds, sigtelsesåret og sigtedes alder, køn, uddannelse, beskæftigelse, indkomst og familietype, er sandsynligheden for at blive sigtet uden en fældende afgørelse stadig 27 procent højere for indvandrere og 45 procent højere for efterkommere. Samme overrepræsentation gør sig gældende når det drejer sig om anholdelser, der ikke leder til fældende afgørelse.

Hverken politiloven eller retsplejeloven indeholder et eksplicit forbud mod diskrimination – herunder forbud mod etnisk profilering. Hvis justitsministeren vælger at skrive det ind i politiloven, så vil det blive gjort klart, at diskrimination – og dermed etnisk profilering – er ulovligt. Derfor anbefaler Amnesty, at justitsministeren indfører et forbud mod diskrimination i politiloven, samt kigger på tiltag, der kan mindske fordomme og diskrimination i politiets arbejde. Heriblandt at Rigspolitiet indfører nationale retningslinjer på området, at politiet bliver uddannet i at undgå etnisk profilering samt at politiet skal foretage systematiske registreringer af de personer, de er i kontakt med.

Jeg har i ovennævnte skitserede de hovedområder, som vi finder særlige kritiske, når det gælder retsområdet. Det vil glæde os, såfremt du har tid og mulighed for et kort møde, hvor vi kan uddybe ovenstående.

Med venlig hilsen

Vibe Klarup
Generalsekretær i Amnesty Internationals danske afdeling